

KOŃCÓWKI DEKLINACJI RZECZOWNIKA

	SINGULARIS										
	DEKL. I -a		DEKL. II -o/-u		DEKL. IIIa -cons.		DEKL. IIIb -i		DEKL. IV -u		DEKL. V -e
NOM.	∅	-s	(r)	-m	-	-	-s	(al), (ar), -e	-s	∅	-s
GEN.	-e	-ī		-(ī)-s		-s		-s		-ī	
DAT.	-e	∅		-ī		∅		-ī		∅	
ACC.	-m	-m		-(ē)-m = NOM.		-(ē)-m = NOM.		-m		∅	
ABL.	∅	∅		-ě		-ě lub ∅		∅		∅	
VOC.	= NOM.	-e	(r)	-m	= NOM.						

	PLURALIS										
	DEKL. I -a		DEKL. II -o/-u		DEKL. IIIa -cons.		DEKL. IIIb -i		DEKL. IV -u		DEKL. V -e
NOM.	-e	-ī	-ā	-(ē)-s	-ā	-(ē)-s	-ā	-s	-ā	-s	
GEN.	-rūm	-rūm		-ūm		-ūm		-ūm		-rūm	
DAT.	-īs	-īs		-(ī)-būs		-būs		-(ī)-būs		-būs	
ACC.	-s	-s	-ā	-(ē)-s	-ā	-(ē)-s	-ā	-s	-ā	-s	
ABL.	-īs	-īs		-(ī)-būs		-būs		-(ī)-būs		-būs	
VOC.	= NOM.										

OGÓLNE REGUŁY DEKLINACYJNE

1. VOC. = NOM. z wyjątkiem VOC. SG. dekl. II rzeczowników na *-us* (*dominus*) oraz *-ius* (*filius*):
 - NOM. SG. *dominu-s* > VOC. SG. *domin-e*,
 - NOM. SG. *filii-s* > VOC. SG. *fil-i*.
2. Rzeczowniki rodzaju nijakiego (*neutra*) mają NOM. = ACC. = VOC. w obu liczbach.
3. ABL. PL. = DAT. PL w liczbie mnogiej (*pluralis*).
4. Dla rzeczowników rodzaju męskiego (*masculina*) i żeńskiego (*feminina*) końcówką:
 - ACC. SG. jest **-m** (*puella-m, servu-m, reg-e-m, exercitu-m, re-m*),
 - Acc. pl. jest **-s** (*puella-s, servu-s, reg-e-s, exercitu-s, re-s*).
5. Dla rzeczowników rodzaju nijakiego (*neutra*) końcówką:
 - NOM, ACC. i VOC. PL. jest **-ā** (*templ-a, tempor-a, animali-a, cornu-a*).
6. Z wyjątkiem deklinacji IIIa i rzeczowników rodzaju żeńskiego i męskiego (*feminina* i *masculina*) deklinacji IIIb, ABL. SG. ma długą samogłoskę tematyczną (*puellā, dominō, animalī, exercitū, rē*).

ĆWICZENIA:

1. Przyporządkuj rzeczowniki z kolumny pierwszej do przymiotników z kolumny drugiej. Obok podaj przypadek i liczbę.

tempora	Romanum
rebus	humanis
poeta	parvas
senatum	severae
montium	difficilia
acus	altorum
legis	celebri

2. Uzupełnij tabelę, zachowując przypadek, liczbę i rodzaj. W ostatniej kolumnie podaj przypadek i liczbę.

gradus positivus	gradus comparativus	gradus superlativus	<i>przypadek</i>
parvo			
	graviorem		
		clarissimas	
	maiori		
difficilem			
		pessimorum	

3. Od podanych form utwórz liczbę mnogą, zachowując ten sam przypadek.

cui homini –	quem exercitum –
hoc opus –	hac opinione –
pontem altum –	urbi celebri –
animal magnum –	die beata –
rei facili –	maris alti –
exercitu Romano –	libro suavi –
bonum morem –	homine sapienti –
nomen gentile –	rei parvae –
militis celebris –	manu dextra –

4. Przetłumacz i uzupełnij poniższe zdania, wybierając jedną z podanych odpowiedzi.

- Malum est consilium, mutari non potest. (Publiliusz Syrus)
 (a) quas (b) qui (c) quod (d) cui
- Avarus miseriae causa est suae. (Publiliusz Syrus)
 (a) ipse (b) ipsorum (c) ipsum (d) ipsas
- Assidua sunt tormenta, qui se ipsum timet. (Publiliusz Syrus)
 (a) ei (b) eum (c) eo (d) is
- Quam miser est, excusare sibi se non potest. (Publiliusz Syrus)
 (a) quem (b) cuius (c) quam (d) qui
- Patiens et fortis se felicem facit. (Publiliusz Syrus)
 (a) ipso (b) ipsius (c) ipsas (d) ipsum
- Non turpis est cicatrix virtus parit. (Publiliusz Syrus)
 (a) quam (b) quem (c) quod (d) quae